

95. Tiistaina 1 päivänä syyskuuta 1998

kello 14.15

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Lähetekeskustelu

1) Hallituksen esitys valtion talousarvioiksi vuodelle 1999 3738

Hallituksen esitys 105/1998 vp

2) Hallituksen esitys laeiksi vakuutusoi-
keudesta annetun lain ja eräiden muiden
lakien muuttamisesta hallintolainkäyttö-
lain voimaantulon johdosta 3741

Hallituksen esitys 83/1998 vp

3) Hallituksen esitys laiksi väylämaksu-
lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 84/1998 vp

4) Hallituksen esitys konttilaiksi sekä
turvallisista konteista tehdyn kansainväli-
sen yleissopimuksen eräiden määräysten
hyväksymisestä 3742

Hallituksen esitys 86/1998 vp

5) Hallituksen esitys laeiksi aravalain,
vuokra-asuntolainojen korkotuesta an-
netun lain ja asumisoikeustalolainojen kor-
kotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys 90/1998 vp

6) Hallituksen esitys Itävallan, Suomen
ja Ruotsin liittymisestä tuomioistuimen
toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöön-
panoa yksityisoikeuden alalla koskevaan
yleissopimukseen sekä sen tulkintaa Eu-
roopan yhteisöjen tuomioistuimessa kos-
kevaan pöytäkirjaan tehdyn yleissopimuk-
sen eräiden määräysten hyväksymisestä .. 3748

Hallituksen esitys 92/1998 vp

7) Hallituksen esitys Albanian kanssa
tehdyn sijoitusten edistämistä ja suoja-
amista koskevan sopimuksen eräiden mää-
räysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 93/1998 vp

8) Hallituksen esitys Libanonin kanssa
tehdyn sijoitusten edistämistä ja keskinäis-
tä suojaamista koskevan sopimuksen eräi-
den määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 94/1998 vp

9) Hallituksen esitys Omanin kanssa
tehdyn sijoitusten edistämistä ja suoja-
amista koskevan sopimuksen eräiden mää-
räysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 95/1998 vp

10) Hallituksen esitys Australian kanssa
tuloveroja koskevan kaksinkertaisen vero-
tuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen
estämiseksi tehdyn sopimuksen muutta-
mista koskevan pöytäkirjan eräiden mää-
räysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 97/1998 vp

11) Hallituksen esitys Israelin kanssa tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 3748

Hallituksen esitys 98/1998 vp

12) Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Sierra Leonea koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämistä annetun asetuksen muuttamisesta „

Asetus 2/1998 vp

Mietintöjen pöydällepano

13) Hallituksen esitys televisio- ja radio-toimintaa koskevaksi lainsäädännöksi „

Hallituksen esitys 34/1998 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 6/1998 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon, sekä edustajat Biaudet, Lindén ja Tiilikainen.

Täysistunnon kuluessa ilmoittautuu ed. Korhonen R.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1999

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys 105/1998 vp

P u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Niinistö: Arvoisa puhemies! Arvoisat kansanedustajat! Aloittaes-

saan tämän hallituskauden hallitus asetti erääksi tavoitteekseen kääntää velkasuhteen laskuun, siis valtion velan laskuun suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tuo tavoite saavutettiin viime vuoden aikana. On siis oltu tilanteessa, jossa suhteessa maksukykyyn velanotto on jo alentunut.

Tämän budjettiesityksen keskeinen sanoma on, että myös markkamääräinen, absoluuttinen velkaantumisen päättyy. Budjetti ei enää osaksi-kaan rakennu velkarahoitukselle. Tämä merkitsee myös sitä, että lähes kymmeneen vuoteen ensimmäisen kerran budjettiin tarvitaan jälleen uutta momenttia. Se on nimeltään valtion velan kuoletusmomentti.

Kaiken kaikkiaan budjetin loppusumma on 187,1 miljardia markkaa. Se on noin 5 miljardia markkaa alempi kuin noin vuosi sitten kehysiä valmisteltaessa ajateltiin ja edelleen noin 3,5 miljardia markkaa alempi kuin tämän vuoden helmimaaliskuun tiukennetut kehukset olisivat osoittamassa.

Tässä budjetissa jäädään menojen ja myös loppusumman osalta myös alle tämän vuoden budjettitason. Vaalibudjetit ovat siis muuttaneet luonnettaan. Tämä on toisenlainen vaalibudjetti, jos niin halutaan sanoa. Menojen määrä kapeenee, kun tähänastinen historia ainakin 80-luvulta asti on osoittanut, että vaalivuodeksi on päädytty tekemään aina hivenen menoiltaan kasvava — joskus aika paljonkin — budjettiesitys. Kaiken kaikkiaan tämä budjetti on ”velka stop” -budjetti. (Ed. Zyskowitz: Hyvä!)

Edellä lausumani ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tiukan finanssipolitiikan aika olisi ohitettu. Budjetissa tarvitaan edelleen jatkossakin kurinalaisuutta. Tämäkin budjetti pitää edelleen sisälleen, jos niin halutaan sanoa, rakenteellisen 6 miljardin markan alijäämän, josta suurin selittävä tekijä on se normaalit 2,5 miljardia markkaa, joka tulopuolelle on budjetoitu valtionyhtiöitten myyntituloina. Se vastaa siis samaa summaa kuin mitä tähänkin asti on budjetoitu, mutta vuotuisessa kierrossa valtionyhtiöitten myyntitulot eivät näyttäydy normaaleina vuosittaisina tuloina, joten ne heijastuvat alijäämänä. Mutta tämän 6 miljardin markan rakenteellisen alijäämän osalta on toki syytä muistaa, että tämän hallituksen aloittaessa alijäämä oli liki kymmenekertainen. Se asettaa nyt jäävän alijäämän oikeaan mittasuhteeseen.

Kaiken kaikkiaan tämä budjetti on menoiltaan ja tuloiltaan vertailukelpoinen niin tämän vuoden budjetin kuin edellistenkin budjettien kanssa. Mitään silmänkääntötemppeja ei ole

harjoitettu, näitä kertaluonteisia eriä joko menotai tulopuolella kun sattuu joka ainoana vuonna olemaan useampien miljardien arvosta.

Kun totesin, että edelleenkin tiukka ja kurinalainen budjettipolitiikka on johtotähtenä myös seuraavalla hallituksella, se merkitsee myös sitä, että jakopoliitikoille ei ole nyt tilaa. He joutuvat odottamaan tällä velkojen kuoletustahdilla vielä joitakin satoja vuosia ennen kuin lisätoivomuksia voidaan kovinkaan paljon esittää.

Hallituksella on budjetissa selkeitä talouspoliittisia tavoitteita. Eräs niistä on ollut budjetin tasapainottaminen. Se ei ole kuitenkaan itsetarkoitus. Budjetin tasapainottamisella tähdätään siihen, että se luottamus tulevaisuuteen, joka on saatu synnytyksi, myöskin vahvistuisi. Tapa, jolla julkisuudessa on otettu vastaan budjettiesityksen tasapainottaminen, on omiaan tukemaan tätä käsitystä, että tasapainoinen budjetti koetaan myös tulevaisuuden turvaksi.

Tällä budjetilla on myös selkeitä työllistämisen edistämiseen liittyviä vaikutuksia.

Edelleen budjetissa jatketaan tiukan inflaatiopolitiikan linjaa. Tälle vuodelle on arvioitu alun perin, että inflaatio nousisi noin 2 prosenttia. Kiitos jo harjoitetun tiukan inflaatiopolitiikan, tuota arviota on nyt alennettu 1,5 prosenttiin.

Taloussnäkymät tällä hetkellä maailman laajuisesti ja myös EU:n puitteissa ovat yleisilmeeltään positiivisia. Maailmantaloudessa on kasvua. EU-alueella on orastavaa kasvua, jossa Suomi on ollut etuajassa. Mutta kieltämättä on liikkeellä myöskin riskitekijöitä.

Aasian kriisin vaiheita on nyt eletty runsaat puoli vuotta. Sen vaikutukset Suomen talouteen ovat jääneet sittenkin melko vaimeiksi. Ehkä pääasiallinen vaikutus on tullut eurooppalaisen vaikutuksen kautta. Mutta nyt esiin tullut voimakas kriisi Venäjällä on tietysti huolestuttava yhdessä tuon aasialaisen taustan kanssa. Haluan kuitenkin muistuttaa, että Venäjän talouden kokonaisvolyymi on Euroopan laajuisestikin suhteellisen pientä luokkaa. Näiden molempien kriisien vaikutukset ehkä sittenkin enemmän, jos niitä ilmenee, ovat tunnelmapuolella.

Yhdysvaltojen pörssissä erityisesti on eilen tapahtunut melkoinen lasku, ja muuallakin on parin viime viikon aikana nähty selkeästi saman tyyppistä kehitystä. Toistaiseksi kysymys on paperitaloudesta. Ne, jotka ovat sijoittaneet, ovat hävinneet. Tällainen nopea vaihtelu, joka pörseissä tapahtuu, antaa tietysti satunnaisvoittohinkin mahdollisuutta. Mutta tuon pörssikehityksen huolestuttava ilmiö saattaa sitten liittyä

siihen, että sekin voi vaikuttaa asenteisiin. Saattaa tulla varovaisuutta. Saattaa tulla jopa ylivoivaisuutta, josta meillä täällä Suomessa on erittäin hankalat kokemukset 90-luvun alun kasvuvoisiltakin, siis vuodesta 94 lähtien. Tällöin tuollaisella pörssiongelmalla saattaa olla myös reaalityönsä vaikutuksia, jotka olisivat ongelmallisia.

Hallitus ei ole katsonut aiheelliseksi toistaiseksi tapahtuneen osalta lähteä muuttamaan arvioitaan tulevaisuudesta. Ne ovat täysin tätä hetkeä vastaavia arvioita, mutta luonnollisesti kaikesta tästä on se seuraus, että hallitus tulee tarkoin seuraamaan tilannetta ja, niin kuin hallitus on useaan otteeseen kuluneen 3,5 vuoden aikana osoittanut, hallitus on myös valmis reagoimaan ulkonaisten olosuhteitten muutoksiin.

Viittasin jo budjetin työllisyyttä edistäviin vaikutuksiin. On siirrytty tilanteeseen, jossa vientijohteinen nousu on alkanut tuottaa myös sisäistä kasvua. Kotimainen kulutuskysyntä on kasvamaan päin. Erityisesti tämä näkyy rakennusosalalla, mutta myös palvelusektorilla. Esimerkiksi kaupan kasvuluvut ovat 6 prosenttia, rahoitustoimessa 8 ja liike-elämää palvelevissa toiminnossa 7 prosenttia. Kaikki tämä heijastuu vahvemmin kuin viennin kasvukausi juuri työllisyyteen. Niinpä työllisyysnumeroissa viime vuoden 12,5 prosentista onkin edetty tänä vuonna 10,5 prosenttiin ja ensi vuonna odotetaan edetävän 9 prosentin keskimääräiseen työttömyyteen.

Samalla on myös budjettiesityksessä elementtejä, joilla pyritään kehittämään työmarkkinoitten toimivuutta. Haluaisin tässä viitata siihen lakiesitykseen, jonka eduskunta on jo hyväksynyt koskien määräaikaisia työsopimuksia, niin sanottuja pätkätoita, joita on ilmennyt runsaasti ja joista suuri joukko on johtanut vakinaiseen työsuhteeseen. Uskon, että se johtopäätös, jonka eduskunta hyväksyessään tuon lakin teki, oli aivan oikea. Määräaikaisilla työsuhteilla on luotu työpaikkoja ja kyetty myös luomaan työsuhteturvaa. Mutta määräaikaisia työpaikkoja on siinä mitassa, että myös niiden kielteiset elementit ovat tietysti tulleet näkyviin. Määräaikainen pätkätyö on aina epävarmempaa kuin vakinainen työ. Mutta siitä lähtökohdasta, että työttömyyttä parempi vaihtoehto on edes jonkun asteimen työllisyys, tuo lakiesitys on erinomaisella tavalla täyttänyt tehtävänsä.

Huolimatta työttömyydestä joillakin aloilla näyttäytyy myös ainakin paikka paikoin työvoimapulaa. Tämän vuoksi hallitus pyrkii joustaa-

voittamaan työvoiman liikkuvuutta. Budjettiesitys pitää nyt sisällään muun muassa matkakulujen vähennysoikeuden lisäämisen, jolla nimenomaan tavoitellaan työvoiman liikkuvuuden lisääntymistä.

Olen ollut aika hämmästynyt, että tämä matkakulujen vähennysoikeuden lisääminen on tullut jotenkin hallituksen haluksi saada ihmiset muuttamaan pois kotoaan. Kysymyksen on täysin päinvastaisesta ilmiöstä. Jos ihmisillä on mahdollisuus vähentää matkakulujaan, he voivat pysytellä kotona ja hakea työpaikan hivenen etäämmältäkin.

Erinomainen asia on minusta myös se, että budjettiriihen yhteydessä päästiin yksimielisyyteen siitä, että työttömien työmahdollisuuksia kartoitetaan nykyistä säännöllisemmin niin, että syntyy velvoite ottaa yhteyttä työvoimaviranomaisiin keskimäärin kerran kuukaudessa noitten mahdollisuuksien kartoittamiseksi.

Arvoisat kansanedustajat, budjetin veroratkaisuthan ovatkin eduskunnalle tuttuja. Verolainsäädäntö on täällä kevään mittaan hyväksyty. Lyhyesti kerrattuna se merkitsee asteikkolennusta puolella prosenttiyksiköllä kaikissa muissa paitsi korkeimmassa tuloluokassa. Tulonhankkimisvähennys kasvaa, ja kunnallisverotuksessa myönnettävä ansiotulovähennys niin ikään nousee huomattavasti. Kaikilla näillä päästään sellaiseen tulokseen, että keskimäärin palkansaajien tuloveroaste alenee vuoden 1995 tasosta 38 prosentista 35 prosenttiin. Tämä on erinomainen tie tahdossa kunnioittaa ja arvostaa työn tekemistä. Tätä tietä on kuitenkin kuljetta- va eteenpäin.

Niin kuin budjetin loppusumma osoittaa, menojen suhteen on harjoitettu melkoista pidättyväisyyttä. Ei ole laadittu mitään suurimuotoisia leikkauslistoja, mutta tällaisellakin tasaisella, jokapäiväisellä säästämällä eläen on kyetty viime vuoden arvioista pudottamaan menoja viitisen miljardia markkaa.

Tasapainotukseen on sitten, kuten jo alussa mainitsin, käytetty muun muassa myyntitulojen 2,5 miljardin markan tuloutusta, joka vastaa sitä tasoa, joka aikaisemminkin budjeteissa on ollut ja joka on kaikkina näinä vuosina myös ylitetty. Edelleen tasapainotukseen käytetään myös ylisuureksi kritisoidun kassan purkua 1,7 miljardin markan arvosta. Tällaisen mahdollisuudenhan eduskunta antoi hyväksyessään asiaa koskevan lain tänä keväänä.

Melko paljon on käyty keskustelua kuntien ja valtion suhteesta. Kunnille ei tässä budjetissa

tule uutta jobinpostia. Sen sijaan tuo veroratkaisu, jossa juuri kunnallisverotuksen kautta kohdennettiin tuloveron alentamista, on maksanut kunnille, ja se on ollut vuoden verran tiedossa. Jotta kunnat kuitenkin selviäisivät tästä tilanteesta, kunnille on annettu myös mahdollisuuksia. Kiinteistöveron korottamismahdollisuus tuottaisi noin 300 miljoonaa markkaa, sosiaali- ja terveystalouden maksupolitiikan avaaminen noin 200 miljoonaa markkaa, ja kokonaisverotukseen, myös valtionverotukseen, vaikuttavan poistoudistuksen osuus kunnille olisi noin 300 miljoonaa markkaa.

Samalla kiinnitän huomiota siihen, että muutoin niukassa budjetissa, jossa menoerat ovat pääasiallisesti olleet alenevaan suuntaan, kuntien harkinnanvaraiseen avustamiseen on kyetty lisäämään määrärahoja jopa tämän vuoden lisäystä tasosta. Niiden tarkoituksena on turvata kaikkein heikoimmassa asemassa olevien kuntien tilannetta. (Ed. Kempainen: Riittääkö tarpeeseen? — Ed. Pekkarinen: Montako promillea?)

Tässä suhteessahan on käyty keskustelua myös kirkon kanssa niin, että kirkon osuus yhteisöveron tuotosta putoaa 3:sta 2 prosenttiin ja tuo prosentti hyvitetään sitten muun muassa kunta- sektorille ja kirkon toimituksen mukaisesti myös kehitysyhteistyömäärärahoihin. Teknisesti tämä operaatio joudutaan suorittamaan kuitenkin valtion budjetin kautta, koska kohdentaminen muutoin olisi ollut vaikeaa.

Näin ollen valtion tulo- ja menoarvion loppusumma tästäkin valtiosta riippumattomasta syystä on vähän korkeampi ja vastaavasti menojen alennus suhteessa viime vuoteen on vähän suurempaa luokkaa.

Me olemme täällä aina silloin tällöin keskustelleet hallituksen saamasta perinnöstä ja tämän hallituksen tulevalle hallitukselle jättämästä perinnöstä. Annetaan tässä numerojen puhua puolestaan. Vuonna 1995 valtio velkaantui 53 miljardia markkaa vuodessa. Ensi vuonna tämän budjettiehdotuksen mukaan tuo on nolla markkaa. (Ed. Laakso: Eikö kokoomus ollut hallituksessa?) Työttömyys oli vuoden 1995 alkaessa nykyisen laskentatavan kaavioiden mukaan laskettuna 15,4 prosenttia. Ensi vuodeksi odotetaan 9 prosentin työttömyyttä. Palkansaajien keskimääräinen tuloveroaste alenee 38:sta 35 prosenttiin, ja edelleen vihdoon siirrytään taas tilanteeseen, jossa tämän kansantalouden karkusta julkinen sektori leikkaa vähemmän kuin puolet: 49,9 prosenttia, niukasti mutta vähem-

män kuin puolet. Kaiken kaikkiaan tämä hallitus on jättämässä huomattavasti parempaa, parantunutta, perintöä seuraavalle hallitukselle, mitä seikkaa minusta on pidettävä varsin tarpeellisena. (Ed. Kempainen: Minkälaisissa olosuhteissa?)

Kaikki nuo luvut — jotka tosin ja tietysti perustuvat erilaisiin taloudellisiin olosuhteisiin — antavat kuitenkin aiheen päätellä, että hallitus on onnistunut siinä, mikä minusta on ollut hallituksen tärkein tehtävä: Se on ollut luoda suomalaisille luoda uskoa tulevaisuuteen. Hallitus on onnistunut tukemaan tätä kehitystä.

Arvoisa puhemies! Budjettiesitys jää nyt eduskunnan käsiteltäväksi. Esittäisin sellaisen hartaan toivomuksen eduskunnalle, että jos ja epäilemättä kun budjettiin halutaan muutoksia tehdä, ne kyettäisiin tekemää periaatteella meno menoista. Jos katsotaan, että johonkin tarkoitukseen tarvitaan enemmän menoja kuin hallitus on osoittanut, olisi tähän aikaan erinomaisen hyvin sopivaa, että jostain muusta menokohdasta nipistettäisiin vastaava määrä. En oikein jaksa uskoa siihen, että meillä on mahdollisuuksia nyt ajatella tulojen laveampaa arviointia ja noiden laveiden arvioiden tulosten käyttämistä menojen lisäyksiin. (Ed. Puisto: Sen päättää eduskunta!) Siis tällainen toivomus.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Ed. R. Korhonen merkitään läsnä olevaksi.

2) Hallituksen esitys laeiksi vakuutus oikeudesta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta hallintolainkäyttölain voimaantulon johdosta

Hallituksen esitys 83/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

3) Hallituksen esitys laiksi väylämaksulain muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys 84/1998 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin liikennevaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Vaikka tietysti tällä hetkellä väylät ovat suuresta salista ulos, kuitenkin muutama sana tähän väylämaksulakiin ja väylämaksuihin yleensäkin.

Suomen satamien kilpailukyky ehdottomasti vaatii väylämaksujen pitämistä sellaisina, että niistä ei tule kilpailulle estettä. Kun tätä lakiesitystä nyt lähetetään asianomaiseen valiokuntaan, tässä kohtaa toivoisin valiokunnissa myös otettavan kantaa siihen, että Suomen asemaa tarkasteltaisiin osana Itämeren kokonaisuutta ja myös huomioitaisiin se, ettei Suomi omilla väylämaksuratkaisuillaan estäisi merenkulkua ja ohjaa sitä muihin satamiin, lähinnä Baltian suuntaan. Tämä koskee merisatamien lisäksi myös Saimaan kanavan liikennettä, ja myös muut tämän luontoiset maksut on otettava tarkasteluun.

Ed. H. K o s k i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ensi vuonna tax free -liikenne loppuu Suomen aluevesiltä. Tämä ei kosketa sillä tavalla Turkua eikä Helsinkiä, mutta sen sijaan Merenkurkun liikennettä tämä koskee. Siinä mielessä väylämaksulailla on mahdollisuus kompensoida niitä menetyksiä, joita esimerkiksi laivaliikenne Vaasasta Uumajaan tulee kokemaan.

Toivottavasti Merenkulkulaitos huomioi sen tulevana aikana tämän lain mukaan. Tosin, niin kauan kunnes tämä laki tulee voimaan, kauppa- ja teollisuusministeriöllä on sama mahdollisuus tässä. Mutta todella toivon, että tämän lain puitteissa voidaan helpottaa merenkulkuliikennettä Merenkurkussa.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Väylämaksut ovat yksi kokonaisuus ja yksi rasite, mutta se, mitä Suomen merenkululle tällä hetkellä on tapahtumassa, ellei Suomessa oteta käyttöön eräitä verotusratkaisuja, jotka Euroopan unionissa useimmissa maissa on otettu käyttöön, johtavat tämän syksyn aikana, rouva puhemies, siihen, että suomalaiset laivat tullaan ulosliputtamaan huomattavalta osin. Esimerkiksi pelkästään yhden yhtiön tilanne on se, että ensi vuoden alussa saattaa 600 suomalaista merimiestä joutua työttömäksi, ellei verotuskäytäntöä muuteta.

Ymmärrän, että laivayritykset tulevat ottamaan aivan lähitulevaisuudessa eduskuntaan ja hallitukseen yhteyttä, mutta jo tässä vaiheessa on sanottava, että tilanne on erittäin vaikea ja myös vaarallinen ja että eduskunnan omalta osaltaan

pitäisi tämän lain käsittelyn yhteydessä jo kiinnittää huomiota tähän ulosliputuksen vaaraan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään liikennevaliokuntaan.

4) Hallituksen esitys konttilaiksi sekä turvallisuuskonsteista tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 86/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti liikennevaliokuntaan.

5) Hallituksen esitys laeiksi aravalain, vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Hallituksen esitys 90/1998 vp

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin ympäristövaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Tämä asia sinänsä on tietysti enemmänkin ehkä varsin pieni ja hiukan muodollinenkin, mutta kun puhutaan aravalain, vuokra-asuntolain ja asumisoikeustalolainojen korkotuen yhteydessä kilpailumenettelystä, tulee hakematta mieleen se tieto, joka on vuotanut julkisuuteen valtiovarainministeriön puolelta ja joka lähtee siitä, että kilpailun vääristymisestä johtuen pitäisi sosiaalista asuntotuotantoa ja sen rahoitusta maassamme pienentää.

Tässä on tietysti terveisinä omaan valiokuntaan ajatus siitä, että tämän tyyppistä valtiovarainministeriön mietintöä ei pitäisi kehittää tässä maassa eikä päästää kehittämään eteenpäin. Näin ollen tämä tieto pitäisi kyllä eduskunnan puolelta ottaa vakavasti ja torjua ja eduskunnan ottaa selkeä kanta siihen. Tämä koskee nimenomaan valtiovarainministeriön suunnasta tullutta tietoa niin sanotusta salaisesta pohdinnasta ja muistiosta.

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! On heti todettava, että tällä hal-

lituksen esityksellä ei ole mitään tekemistä tuon valtiovarainministeriön muistion kanssa.

Toiseksi on todettava tuosta muistiosta, että sillä ei ole mitään tekemistä nykyisen hallituksen asuntopoliittisen ohjelman kanssa. Hallitusohjelmassa selkeästi sanotaan, että yhteiskunnan varoilla tuetaan arava-asuntotuotantoa ja kotuella rakennettua kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa.

Terveiset ovat tietysti aina paikallaan, mutta nämä eivät liity toisiinsa!

Ed. M. P i e t i k ä i n e n : Fru talman! Jag vill i samband med behandlingen av det här lagförslaget påminna om den lagmotion jag gjorde i fjol om en ändring av lagen om räntestöd för hyresbostadslån.

Vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain mukaan asuntoa, jonka hankkimista, rakentamista tai peruskorjausta varten korkotukilaina on myönnetty, on käytettävä vuokra-asuntona. Lain mukaan Valtiokonttori voi lakkauttaa korkohyvityksen suorittamisen, jos asuntoa on käytetty muuhun tarkoitukseen. Tällaisissa tapauksissa Valtiokonttori voi velvoittaa lainansaajan suorittamaan valtiolle takaisin kokonaan tai osittain korkohyvityksen, jonka valtio on maksanut lainasta. Tämän vuoksi korkotuetuista vuokra-asunnoista on vaikea löytää sopivia huoneistoja käytettäväksi esimerkiksi ryhmäperhepäiväkoteina, koska taloudelliset seuraukset olisivat aivan liian raskaat.

Nykyisessä tilanteessa ainoana mahdollisuutena kielteisten taloudellisten seurausten välttämiseen on, että huoneiston käyttäminen ryhmäperhepäiväkotina on selvitetty jo tuen myöntämisvaiheessa, mikä saattaa olla käytännössä vaikeata. Tämä ongelma koskee erityisesti alueita, missä päivähoitopaikoista on edelleen suuri pula, esimerkiksi Espoossa, missä likipitään tuhat lasta jonotti päiväkotipaikkaa elokuun alussa.

Paine uusien päivähoitopaikkojen perustamiseen kasvaa siis voimakkaasti. Ryhmäperhepäiväkotina, jossa pieniä lapsiryhmiä hoidetaan kodinomaisessa ympäristössä, on oiva vaihtoehto monille lapsiperheille. Käytännössä on kuitenkin osoittautunut hankalaksi löytää sopivia huoneistoja tähän tarkoitukseen osittain siksi, että nykyinen laki korkotuesta ei mahdollista ryhmäperhepäiväkotien joustavaa käyttöönottoa.

Lakialoitteessani ehdotan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain täydentämistä samalla poikkeusmahdollisuudella, joka sisältyy

aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksi lunastamisesta annettuun lakiin. Myös tämän lain mukaan asuinhuoneistoja on käytettävä vuokra-asuntoina.

Lain 5 §:n mukaan kunta voi kuitenkin erityisesti syystä myöntää luvan käyttää asuntoa muuhun kuin asuintarkoitukseen, kunhan lupa koskee vähäistä asuntomäärää. Kunnan on ennen käyttötarkoituksen muutosta ilmoitettava luvasta Valtiokonttorille, joka voi määrätä maksettavaksi takaisin luvassa tarkoitettua asuntoa vastaavan osan valtion asuntolainasta tai aravalainasta. Käytännössä Valtiokonttori tavallisesti määrää pysyvien, ei kuitenkaan tilapäisten, perhepäiväkotien lainan maksettavaksi takaisin.

Fru talman! Jag föreslår i min lagmotion, som jag hoppas skall behandlas i utskottet i samband med denna lag, att kommunen av särskilda skäl skall kunna bevilja tillstånd att använda en bostad för något annat ändamål än boende när tillståndet gäller ett litet antal bostäder.

Tillstånd kunde beviljas oberoende av den återstående lägenhetsytan i bostäderna i byggnaden eller byggnadskomplexet. Kommunen skall innan användningsändamålet ändras göra anmälan om tillståndet till statskontoret, som kan bestämma att en så stor del av den räntegottgörelse som staten har betalat för lånet, som motsvarar den bostad som avses i tillståndet, skall återbetalas.

Det får inte bestämmas att räntegottgörelsen skall återbetalas om bostadsutrymmen ändras till gemensamma lokaliteter för de boende eller så att de kan användas för annat ändamål som förbättrar boendeförhållandena för de boende och för att till exempel vid ett tillfälligt behov kunna inrätta gruppfamiljedaghem, som är en av de frågor jag vill få igenom med den här lagmotionen.

Lähden siitä, että valiokunta ottaa lakialoitteeni käsittelyyn tämän lakiesityksen käsittelyn yhteydessä.

Ed. A i t t o n i e m i : Puhemies! Ministeri Mönkäre käytti mielenkiintoisen puheenvuoron, jossa lopputulemana oli se, että millään ei ole yhteyttä mihinkään. Näin se varmasti on. Se on moneen kertaan huomattu.

Mutta kun tässä nyt on kysymys sosiaalisesta asuntotuotannosta ja ministeri Mönkäre myös otti esille ministeriön salaiset muistiot, jotka

kaikki kiistävät, haluaisin todeta sen, että on tietysti olemassa tällainen muistio, jossa sosiaalisen asuntotuotannon alasajoa suunnitellaan. Olisi mielenkiintoista tietysti tietää, kuka sen on laatinut, koska ministeri Mönkäre on kieltäytynyt tunnustamasta olleensa siinä millään tavalla mukana.

Kun sen muistion mukaan sosiaalista asuntotuotantoa harjoitetaan enää vanhusten, opiskelijoiden ja köyhien hyväksi, haluaisin, että tämä hallitus loppuvuoden aikana selvittäisi, mikä se köyhä on tänä päivänä, koska erityisesti tälle hallitukselle sana ”köyhä” näyttää menettäneen merkityksensä; selvitettäisiin siis määritelmät siitä, mitä köyhällä tarkoitetaan. Meidän olisi helppopi näistä asioista keskustella, kun te selvitätte, kuka on Suomessa köyhä, ja toisaalta saadaan tietää, kuka on laatinut sen muistion ja mikä on sen tarkoitus.

Sosiaali- ja terveysministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Ympäristöministeriön taholta on haluttu selvittää, miten tulevaisuudessa yhteiskunnan tuki sosiaaliseen asuntotuotantoon pitäisi suunnata. Kyseessä on ollut lähinnä selvitys siitä, kenelle valuu korkotukituotannossa yhteiskunnan tuki. Siinä mielessä olen itse pyytänyt ympäristöministeriön virkamiestä kokoamaan asiasta tietoa. Hän on koonnut työryhmän, jonka työn yhteydessä eräs valtiovarainministeriön virkamies on itse ideoinut ajatuksia sosiaalisen asuntotuotannon tulevaisuudesta. Tietysti virkamiehellä on oikeus omia mielipiteitään jotakin ideaseminaaria varten tuottaa. Siinä mielessä en voi väittää, ettei ihminen mielipiteitään saa sanoa.

Toinen asia on se, että tämän hallituksen asuntopoliittikka on linjattu hallitusohjelmassa, ja tämä hallitus ihan näkyvästi toteuttaa asuntopoliittista linjaustaan. Keskustelu tietysti pitää salliä.

Ketkä sitten ovat niitä, jotka ovat oikeutettuja sosiaaliseen asuntotuotantoon? Siitä on olemassa selvät korkotuen tulorajat ja aravatulorajat. Kyllä sosiaalisen asuntotuotannon asunnot on ihan tavallisia ihmisiä varten tarkoitettu, monipuolistamaan ihmisten mahdollisuuksia saada kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Tämän lain yhteydessä voisi tietysti kuvitella, että voi puhua hyvinkin laajasti kaikesta asuntopoliittikkaan liittyvästä, mutta mielestäni on tärkeätä keskittyä siihen, mitä lakiesitys sinänsä pitää si-

sällään. Minusta on erittäin hyvä, että lakiesityksessä on lähdetty siitä, että voidaan elää muuttuneessa tilanteessa näiden lainojen osalta. Päinvastoin, sanotaan, on todella ollut ehkä liikaakin väljyyttä korkotukilainajärjestelmän soveltamisessa ja se on tavallaan vuotanut sellaisille ryhmille, joille sitä ei ole tarkoitettu, verrattuna perinteiseen aravalain mukaiseen tuotantoon.

Mitä ed. M. Pietikäinen otti esille, on mielestäni sellainen asia, että sitä voidaan toki selvittää. Minun näkemykseni mukaan se saattaisi olla kysymys, joka voitaisiin esimerkiksi asetuksen muodossa ottaa esille ja siinä mielessä tehdä mietintöön joitakin merkintöjä siitä. Mutta jos lakisääteisesti otetaan kanta, se on ehkä liian voimakas teksti, koska tällä hetkellä sekä ajoitteen että päiväkotien ja muiden tällaisten tarjonnan suhteen on kovin erilainen tilanne eri puolilla maata ja jopa saman alueen sisälläkin erittäin suuria poikkeavuuksia.

Oikeastaan tämän lakiesityksen osalta kiinnitin itse huomiota ainoastaan siihen, kun tässä muutetaan asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 5 §:ää ja voidaan hankintalainoja myöntää. Huolestuin, koska toivon, että tilanne ei nyt johtaisi hankintalainojen ansiosta siihen, että syntyisi asumisoikeusasuntoja, yksittäisiä kohteita, sellaisille paikkakunnille, joilla ei ole riittävää tarjontaa siinä vaiheessa, kun ihmiset haluavat muuttaa asumisoikeusasuntojen sisällä pienempään tai suurempaan tai muulla tavoin kyseisellä alueella. Tässä pitää mielestäni ottaa huomioon se, että hankintalainat kohdentuvat samoille paikkakunnille, millä on jo asumisoikeusasuntoja.

Ed. R. Korhonen: Arvoisa puhemies! Minusta hallituksen esitys n:o 90 on erinomaisen hyvä, koska se tarkentaa näitä kahta erilaista tulkintaa, mitä on ollut arava- ja korkotukilakien sekä julkisista hankinnoista annetun lain välillä. On hyvä, että ne täsmentyvät, koska ihmiset ja yhtiöt saattaisivat joutua eriarvoisiin asemiin näiden tulkintojen vuoksi.

Sitten haluaisin ed. Tiusaselle kommentoida valtiovarainministeriön muistiota. Minusta on ollut käsittämätöntä lehdistössä käyty keskustelu siitä, että ministeriössä valmistellaan ja tutkitaan asioita, joilla joko saattaa olla käyttöä tai ei tulevassa muuttuvassa maailmassa. Jos kaiken näköinen asioiden haarukointi ja uudelleenajattelu kielletään, niin kyllähän me palaamme jonkin näköiseen keskiaikaan takaisin myös asumisen kulttuurin tasossa.

Ed. Hellberg: Arvoisa rouva puhemies! Minusta on erinomainen asia, että tässä tarkennetaan arava- ja korkotukilakien sekä julkisista hankinnoista annetun lain suhdetta. Tämähän on aiheuttanut ongelmia erilaisissa tilanteissa ja epävarmuutta käytännön toiminnassa. Tällä nyt minusta selkeästi mennään eteenpäin.

Tässä tulee tietysti myös se tilanne eteen, että ministeriöllä on oikeus antaa määräyksiä. Lain tarkoittaman hankintayksikön on noudatettava mainittua lakia ja sen nojalla annettuja säädöksiä koskien julkisia hankintoja. Näin tämäkin epäkohta toivottavasti tällä lain täydennyksellä poistuu.

Ed. Laakso: Rouva puhemies! Kyllä minun täytyy ed. Aittoniemen tapaan ihmetellä ministeri Mönkäreen puheita. Pannaan valtiovarainministeriön virkamiehen syyksi se, että tavoitteena on sosiaalisen asuntotuotannon alajaminen. Samanaikaisesti te, rouva ministeri, yhdessä valtiovarainministerin kanssa hyväksyitte sen, että sosiaalista asuntotuotantoa leikataan 600 miljoonalla markalla ensi vuonna. Sosiaalista asuntotuotantoa leikattiin myös tänä vuonna verrattuna viime vuoteen. Näin jatkuu se suuntaus, mitä valtiovarainministeriössä muun muassa eräät aiemmin korkeassa asemassa olleet sosialidemokraatitkin ovat edustaneet, jotka ovat katsoneet, ettei asuntotuotannon tukeminen kuulu lainkaan valtiovalle. Itse asiassa valtio tällä hetkellä toteuttaa sosiaalisen asuntotuotannon alajamista. Eihän mistään muusta ole kysymys.

Vaikuttaa siltä, että ministerit elävät aivan toista maailmaa. Pääkaupunkiseudulla on 130 000 ihmistä asuntujonoissa tällä hetkellä. Jokaisessa pääkaupunkiseudun kunnassa asuntotuotanto alenee ensi vuonna radikaalisti. Meidän mahdollisuutemme tarjota kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja on tällä hetkellä nolla. Samanaikaisesti ministeri arvostelee jotakin virkamiestä siitä, että hän kannattaa sosiaalisen asuntotuotannon alentamista, kun te itse olette tekemässä sitä. Valitettavasti täytyy sanoa, että budjettiesitys on nyt kyllä koko hallituksen yhdessä hyväksymä. Mutta sen takia meidän täytyy olla täällä tarkkana ja tehdä muutosesityksiä. Tämähän on käsittämätöntä: 130 000 ihmistä pelkätään pääkaupunkiseudulla jonossa ja asuntotuotantoa leikataan.

Sosiaali- ja terveysministeri Mönkäre: Arvoisa puhemies! Ed. Laakso jättää tietoisesti

kertomatta, että tämän hallituksen aikana on rakennettu kymmeniätuhansia kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja yhteiskunnan tuella. Ed. Laakso jätti myös kertomatta sen, että edellisenä vuonna tämä hallitus nosti yhteiskunnan tuke-
maa asuntotuotantoa 30 prosenttia. Tänä vuonna toteutuu 7 miljardia, ensi vuonna 6,9 ja meillä on vielä 500 miljoonaa tältä vuodelta päättämättä. Tämä hallitus toteuttaa edelleen hallitusohjelmansa ja rakentaa kymmeniätuhansia sosiaalisen asuntotuotannon asuntoja. Niiden painopiste on ollut pääkaupunkiseudulla. Vuonna 1998 pääkaupunkiseudulle suunnataan 38 prosenttia koko Aran rahoittamasta tuotannosta, 2 000 miljoonaa markkaa.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Mitä tulee hallituksen esitykseen n:o 90, niin yhdyin siihen, mihin ed. Kautto viittasi. Tämä on sinänsä tarpeellinen lakiesitys, mutta niin myös on se keskustelu, mikä nyt käydään sosiaalisesta asuntotuotannosta ja myös täällä mainitusta muistiosta. Mielestäni oli hyvä, että ministeri Mönkäre tässä tilanteessa, täysistunnossa, sanoi oman kantansa, joka on selvä ja selkeä, ja myös tuon taustan, jota ed. Laakso kritisoi. Kenenkään suuta ei haluta tukkia keskustelussa, mihin ed. R. Korhonen viittasi, mielipiteet on hyväksyttävä ja niitä pitää saada sanoa, mutta samalla myös vastata niihin argumentoiden, niin kuin ministeri teki.

Lopuksi, arvoisa puhemies, meille jää varmas-
ti kaiken kaikkiaan vielä tuota 600:aa miljoonaa markkaa suuremman rakentamisleikkauksen paikkaamiseen ja tilanteen parantamiseen tehtävää tähän taloon ja budjettikäsittelyyn.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä, että ed. Laakso nyt hieman kippasi kuormaa sinne, minne se ei täysin kuulu. Tiedän hyvin tästä esityksestä, mikä koskee sosiaalisen asuntotuotannon leikkaamista ja lakkauttamista. Se on yksittäisten ihmisten mielipiteitä, ja sitä on katsottava osana laajempaa ympäristöministeriön selvitystä ja otettava se asia asiana.

Sinänsä vielä, jos halutaan todella puhua nyt käsiteltävänä olevasta lakiesityksestä, niin tämä liittyy sillä tavalla pääkaupunkiseudun ja muiden suurten kaupunkien problematiikkaan, että hintakilpailua on erältä osin vaikea toteuttaa sellaisissa kohteissa, joissa itse tonttialueet ovat tuottajien käsissä. Tässä on se ristiriita, mitä oikeastaan pitäisi lakiesityksen kohdalla käsitellä, koska nyt on osoittautunut, että jos näitä lähde-

tään kilpailuttamaan, niin itse asiassa lopputulos saattaa olla kalliimpi ratkaisu kuin se, että on neuvotteluratkaisulla päästy johonkin hintatulo-
kseen. Se on tämän lain ydin.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Ei minulla ole tarvetta vetää tässä asiassa kyllä tippaakaan sanojani takaisin. Kyllä mielestäni hallitus nyt elää sellaisessa maailmassa, jossa asuntopolitiikka ei näy lainkaan tunnettavan. Asuntopolitiikka on alistettu kokonaan suhdannepolitiikalle siitä huolimatta, että todellakin yli 130 000 ihmistä on pääkaupunkiseudulla vuokra-asuntojonossa. Itse asiassa Suomesta on lopetettu asuntopolitiikka, sitähän se merkitsee käytännössä. Mielenkiintoista oli, että asuntopolitiikan lopettaminen muuten alkoi silloin, kun Suomi sai ensimmäistä kertaa itselleen asuntoministerin, eli silloin alkoi sosiaalisen asuntotuotannon alasajaminen.

Totta on se, että tämä hallitus lisäsi jonkin verran sosiaalista asuntotuotantoa kahtena ensimmäisenä vuonna, mutta tänä vuonna ja ensi vuonna määrärahoja leikataan, ellei eduskunta toisin päättää budjettia käsiteltäessä. Tässä tilanteessa esimerkiksi puheet ylikuumenemisesta ovat täysin väärin suunnattuja, jos puhumme siitä, että muka sosiaalinen asuntotuotanto ja sen lisääminen lisäisi ylikuumenemista. Asuntopula on olemassa. Siihen on vastattava rakentamalla kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, ja valitettavasti tämä hallitus jää nyt historiaan, ellei budjettia muuteta, sosiaalisen asuntotuotannon leikkaajana kahtena viimeisenä vuotenaan.

Sosiaali- ja terveystministeri M ö n k ä r e : Arvoisa puhemies! Olisi ihan oikein ja rehellistä tunnustaa se, että laman aikana, tämän hallituksen alkuvaiheissa, tässä maassa ei olisi rakennettu yhtään asuntoa, jos ei olisi ollut yhteiskunnan tukemaa tuotantoa ja sinne tehtyjä panostuksia.

Kun nyt puhutaan opiskelija-asuntopulasta, niin olisi hyvä muistaa sekin, että ihan tähän vuoteen asti kaikki rahoituskelpoiset opiskelija-asuntohankkeet rahoitettiin Arasta. Vasta tänä vuonna on tullut tietynlaisia lisätarpeita. Esimerkiksi opiskelija-asuntojen osalta arviot opiskelijojen määrästä on tehty virheellisesti, ja yhtäkiä meillä on asia kuumentuneena käsissä.

Ylikuumenemisesta ei asuntoministerin eikä ympäristöministeriön puolelta ole missään vaiheessa käytetty ensimmäistäkään puheenvuoroa muussa kuin torjuvassa mielessä. Mutta me tie-

dämme, että siinä suhteessa on kapeikkoja rakennusalalla.

Ed. R. Korhonen: Arvoisa puhemies! Ministeri Mönkäre jo itse otti kantaa täsmälleen samaan asiaan, jota myös minä halusin täydentää vastauksena ed. Laakson puheeseen. Minusta sekä ministeri että ministeriö ovat erittäin vastuullisesti reagoineet laman aikana rakennusalan työttömyyteen sekä nyt ylikuumenemisen aikana rakentamisen rahoitukseen.

Ainoa asia, mistä olen huolissani, on se, että Itä-Suomen kasvukeskukset saavat rahaa ainoastaan etelän peräaallossa. Kun kaikki rahoitus pääosin näyttäisi ohjautuvan tänne, niin sinne tuntuu syntyvän kapeikkoja. Toivon, että näihin kiinnitetään huomiota.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys sinällään on hyvä. Ei tätä kannata moittia. Mutta kun on laajemmin käyty keskustelua tähän liittyen, niin aion puuttua samaan asiaan, minkä ed. Riitta Korhonen äsken totesi.

Itäisessä Suomessa joillakin alueilla on asuntoja tarjolla vielä kohtuullisesti, mutta kasvukeskukset ovat ongelmapaikkoja, joissa näyttäisi nyt olevan asuntopula. Siellä vuokrat ja asuntojen hinnat nousevat. Siinä mielessä hallituksen toimesta pitäisi osata painotusta tehdä, jotta myös niille alueille saataisiin sosiaalista asuntotuotantoa.

Tässä on sinällään isosta asiasta kysymys. Kysymys on tietysti tonttien hinnoittelusta. Kyllä jonkun pitää vetää välistä aika reilusti; kun katsotaan rakentamiskustannuksia ja tonttien hintoja, joku siinä ottaa — rahoittajapiirit, gryn-derit, välittäjät — hirveän hinnan.

Kun lakiesityksessä sanotaan, että ”asumiskustannuksiltaan kohtuullista”, niin minusta asuminen saataisiin kyllä valtiovallan toimin edullisemmaksi, ja siihen suuntaan asiaa pitäisi kehittääkin. Näillä leveysalueilla asunto on välttämättömyys. Täällä ei kukaan taivasalla tule toimeen.

Ed. Hellberg: Arvoisa rouva puhemies! Eduskunnassahan on tapana se, että kun jostakin asiasta puhutaan, niin hypätään suhteellisen kauas siitä eikä asiaa, varsinkin jos se on myönteinen, pahemmin käsitellä. Minusta hallituksen lakiesitys on hyvä asia. Tämä lisää joustavuutta ja sillä lailla edesauttaa asuntotuotannon kehittämismahdollisuuksia.

Varmaan me budjettikeskustelussa pääsemme palaamaan ensi vuoden suunnitelmiin. Olen samaa mieltä, että hallituksen esitys ei ole riittävän hyvä, mutta se, että nyt syytetään ministeri Mönkäreä, joka minusta on puolustanut näitä määrärahoja, on täysin väärä teko. Hän on tehnyt erittäin vahvasti työtä sen eteen, että saataisiin kohtuullinen budjettiesitys aikaiseksi.

Puhemies: Haluan muistuttaa todella edustajia siitä, että käsittelyssä ei ole nyt koko asuntotuotanto, vaan sitä ja julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön keskinäinen suhde kilpailumenettelyssä.

Ed. Soininvaara: Arvoisa puhemies! Haluaisin kuitenkin ed. Laaksolle vastata, koska hän oli kyllä sinänsä ihan oikein huolissaan siitä, että aravalainoitettu asunnot eivät tahdo pääkaupunkiseudulla oikein riittää. Toisaalta Asuntorahasto tällä hetkellä ottaa markkinaehtoista lainaa ulkomailta ja lainaa sen täysin samalla hinnalla sitten kotimaahan eikä siihen sisälly minkäänlaista subventiota. Ihmettelen, minkä takia pääkaupunkiseudun kunnat ovat niin avuttomia, että tarvitsevat yleensä tähän toimintaan koko Asuntorahastoa väliin ollenkaan. Jos nämä kunnat ovat huolissaan siitä, että saavat sieltä liian vähän rahaa, miksi ne eivät rahoita itse aivan samalla hinnalla kuin saavat Asuntorahastosta? Silloin myös selviää ilman kaiken maailman byrokraattisia määräyksiä, mitä aravarahoitukseen sisältyy.

Ed. Uotila: Arvoisa rouva puhemies! Puhemiehen toivomuksestakin jätän varsinaisen asuntopolitiikan kritiikin budjetin lähetekeskusteluun ja tulen sen kyllä kohdistamaan muualle kuin ministeri Mönkäreeseen, koska kyllähän budjettiriihen alla kuitenkin asuntomäärärahat liikahtivat oikeaan suuntaan, vaikka niihin huomattava vajuus jäikin.

Mitä tulee ed. Kauton puheenvuoroon koskien pääkaupunkiseudun tilannetta, niin minusta tämä on kyllä tärkeää valiokunnassa käsitellä hyvin tarkkaan ja kuunnella pääkaupunkiseudun kuntien asuntoviranomaisia, koska kasvukunnissa rakentamista on tehty ehkä vähän eritavalla. On tehty sopimuksia, ja mikäli näiden alueiden toteuttaminen vaikeutuu, se saattaa pahentaa asuntopulaa, joka on kyllä, niin kuin ed. Laakso totesi, aivan hirvittävän paha tälläkin hetkellä. Tähän todella toivon valiokunnan kiinnittävän huomiota.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Haluan vielä omalta osaltani syventää näkemystä, että yksi ongelma varsinkin pääkaupunkiseudulla on tosiaan tonttien hinta ja nimenomaan se, kenen omistuksessa nämä tontit ovat. Se on myös tekijä, joka vaikuttaa siihen, missä määrin nämä kaupungit voivat toteuttaa sosiaalista asuntotuotantoa, ja se on omanlaisensa ongelma.

Sinänsä minuakin hämmästytti ed. Soininvaaran kanta Asuntorahaston tilanteeseen. Päinvastoin on kyllä ihan selviä tutkimuksia siitä, että ellei edes sen puitteissa olisi ollut hinta- ja laatuvalvontaa, niin hinnat olisivat kohonneet siinä määrin, että senkin vertainen sosiaalinen asuntotuotanto, mitä pystytään tällä alueella toteuttamaan, olisi vielä suuremmissa vaikeuksissa.

Sitten niille, jotka eivät ole niin sisällä tässä systeemissä, haluaisin huomauttaa myös siitä, että valtioneuvosto päättää, paljonko näitä myöntämislupia, minkä summien sisällä, voidaan ottaa, mutta todella ne rahat ovat Valtion asuntorahaston erillisessä rahastoinnissa ja eivät sinänsä heilauttele budjettia sinne tai tänne. Kysymys on todella siitä, miten katsotaan tuotantomäärien vaikuttavan eri alueilla mahdollisesti muuhun suhdannetilanteeseen.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! En tunne tarvetta haukkua enkä moittia ketään enkä mistään. Minä totean vain sen ed. Hellbergille, kun hän sanoi, että joustavoittaminen on hyvä asia, että olen täsmälleen samaa mieltä.

Sosiaalisesta asuntotuotannosta: Mistä se hyvyys löytyy, mihin pitää projisoida näitä kaikkia hankkeita, sekä rahaa että näitä joustavoittamislakeja, on tietysti se yhteiskunnallinen tilanne, jossa eletään. Totean oululaisittain, kun meitä on täällä paikalla, että tällä hetkellä vain sattuu olemaan tilanne se, että väkeä muuttaa liikaa ja heillä ei ole hintsukkaita rakentaa niitä omistus-asuntoja, jolloinka se yhteiskunnallinen tarve tulee, ja siihen tarvitaan tätä joustavoittamista. Siihen tarvitaan lisää rahaa, ja siinä tarvitaan tätä kokonaisarsenaalia. Valitettavasti taitaa käydä niin, että kun tästä hallituksesta jää hirmuisen paljon hyvää, niin kuin valtiovarainministerin budjettiesittelykin tässä osoitti, niin tässä suhteessa yhteiskunnallinen kehitys erällä alueilla menee liian kovasti ja nopeasti ohi, että ne pinnat jäisivät tälle hallitukselle.

P u h e m i e s : Kehotan edelleen edustajia keskittymään kyseessä olevaan lakiehdotukseen

ja säästämään budjettipuheenvuorot budjetin käsittelyyn.

Ed. E l o : Puhemies! Kun tämä keskustelu on laajentunut vähän etäämmälle ...

P u h e m i e s (koputtaa): Keskustelua voidaan myös supistaa!

P u h u j a : Puhemies! Yritän tähän tavoitteen päästä. Haluan kuitenkin todeta sen, puhemies, että kun ed. Pulliainen täällä sanoi, että Ouluun esimerkiksi väkeä muuttaa liikaa, niin minun mielestäni se kuvaa tätä ongelmaa, joka tässä on.

Esimerkiksi tässä salissa on kolme neljäsosaa pääkaupunkiseudun edustajia, jotka ovat hirveän huolissaan siitä, miten täällä asiat ovat, tai kasvukeskusten ihmisiä, kun minun mielestäni ongelma alkaa olla siinä, että pääkaupunkialue ja muut kasvukeskukset paisuvat liikaa ja muu alue köyhtyy samanaikaisesti. Väkeä muuttaa tänne, niin kuin ed. Pulliainen sanoi, ja se on myös yhteiskunnan tukeman asuntotuotannon ongelma. Minun mielestäni pitäisi suunnata asuntotuotantomääräraha entistä enemmän siihen, että sitä voitaisiin tasapuolisesti käyttää eri puolilla maata, eikä niin, että se kaikki suunnataan pääkaupunkiseudulle ja kasvukeskuksiin.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Sanon ensiksi, että tämä lakiesitys, joka nyt on käsittelyssä, on tarpeellinen nykyisen tilanteen selkiyttämiseksi, mutta se saattaa tuoda myös niitä ongelmia, joihin ed. Kautto viittasi.

Sitten viimeinen lause, rouva puhemies: Tämä hallitus, jos te luette budjettiesityksen taloudellisen katsauksen sivulta n:o 32, tulee puolittamaan valtion tukeman asuntotuotannon vuodesta 97. Silloin rakennettiin 20 500 valtion tukemaa asuntoa. Ensi vuonna, mikäli budjettimäärärahoja ei lisätä, niitä rakennetaan enää 10 000. Tässä mielessä hallitus saa kyseenalaisen maineen.

Ed. K a u t t o : Arvoisa puhemies! Haluaisin ihan lyhyesti todeta ed. Elolle, että hän ei ehkä nyt aivan tarkkaan ollut tätä lakiakaan vilkaissut ja osannut suhteuttaa sitä asuntopoliittiseen tilanteeseen, joka on hyvin erilainen eri paikkakunnilla. Minun mielestäni tässä lakiesityksessä on nimenomaan hyvää se, että se antaa näitä joustoja. Semmoista vanhanaikaista asuntopoliittikkaa oli, että työnnettiin se rahapotti, jaettiin sinne sun tänne. Sen seurauksena meillä on ni-

menomaan näinä lamavuosina ollut kädessä se, että meillä on ollut tyhjiä asuntoja, lähellä konkursia olevia taloyhtiöitä. Minun mielestäni sen politiikan aika on ohi. Lainsäädäntöä pitää säätää ja työkaluja käyttää nimenomaan siltä pohjalta, miten pystytään ottamaan huomioon hyvin erilainen asuntopoliittinen tilanne eri puolilla maata.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

6) Hallituksen esitys Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisestä tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaan yleissopimukseen sekä sen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan tehdyn yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 92/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lakivaliokuntaan.

7) Hallituksen esitys Albanian kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 93/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

8) Hallituksen esitys Libanonin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja keskinäistä suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 94/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

9) Hallituksen esitys Omanin kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 95/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

10) Hallituksen esitys Australian kanssa tulovero- ja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen muuttamista koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 97/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

11) Hallituksen esitys Israelin kanssa tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 98/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

12) Asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Sierra Leonea koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämisestä annetun asetuksen muuttamisesta

Asetus 2/1998 vp

Asia lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

13) Hallituksen esitys televisio- ja radiotoimintaa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys 34/1998 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 6/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15.14.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen